

REKREACJA I SPORT
REKREÁCIA A ŠPORT

Muszyna źródło wrażeń
zdroj zážitkov

ZOBACZ TAKŻE
POZRI TIEŽ

LEGENDA · VYSVETLIVKY

- znakované szlaki turystyczne
označené turistické chodníky
- znakované szlaki lokalne
označené miestne turistické chodníky
- szlaki narciarske
lyžiarske trate
- szlaki rowerowe
cyklistické chodníky
- trasa rowerowa AquaVelo;
trasa rowerowa EuroVelo 11
cyklotrasa AquaVelo;
cyklotrasa EuroVelo 11
- ścieżki dydaktyczne
náučné chodníky
- kolej linowa
lanovka
- wyciąg krzesełkowy
seďadková lanovka
- wyciąg narciarski
lyžiarski wlek
- schroniska
horské chaty
- punkty widokowe
vyhlídkové body

Muszyna

źródło wrażeń
zdroj zážitkov

REKREACJA I SPORT
REKREÁCIA A ŠPORT

Muszyna 2020

MUSZYNA

Jedną z najatrakcyjniejszych turystycznie gmin w polskich Karpatach jest Muszyna. Leży ona w południowej części powiatu nowosądeckiego w województwie małopolskim. Posiada status gminy uzdrowskiej. W jej skład wchodzi miasto Muszyna (siedziba urzędu gminy) i dziesięć wsi: Żegiestów, Andrzejówka, Milik, Szczawnik, Złockie, Powroźnik, Jastrzębik, Leluchów, Dubne i Wojkowa.

Całość obszaru gminy leży w górach **1** na styku trzech pasm górskich: Jaworzyny Krynickiej w Beskidzie Sądeckim, grupy Dubnego (Góry Leluchowskie) i Pogórza Lubowelskiego. Najwyższym szczytem na jej terenie jest Jaworzyna (1114 m n.p.m.) - niesłusznie przez geografów nazwana Krynicką - leży wszak na terenie gminy Muszyna! Ważnymi szczytami są także Wielka Bukowa (1104 m n.p.m.), Runek (1080 m n.p.m.) i Pusta Wielka (1060 m n.p.m.).

Z gminą Muszyna graniczą gminy Krynica-Zdrój, Łabowa i Piwniczna-Zdrój. Rzeka Poprad **2** i potok Smereczek oddzielają teren gminy od obszarów Republiki Słowackiej.

Przez gminę przechodzą dwie ważne drogowe trasy komunikacyjne. Pierwsza z nich, biegnąca doliną Popradu (droga wojewódzka nr 971) łączy Piwniczną-Zdrój z Muszyną i Krynica-Zdrój. Druga prowadzi z Muszyny do przejścia granicznego ze Słowacją w Leluchowie. Doliną Popradu wiedzie też ostatni odcinek kolejowej linii tarnowsko-leluchowskiej oraz jej odgałęzienie z Muszyny do Krynicy-Zdroju.

Stolicą gminy jest 5-tysięczne uzdrowsko Muszyna **4** malowniczo położone w widłach Popradu i jego dopływów - Muszynki i Szczawnika, otoczone niewysokimi górami (Malnik, Koziejówka, Mikowa, Sucha Góra).

Obok funkcji uzdrowskiej, Muszyna pełni ważną rolę turystyczną. Niewiele jest w Polsce gmin, które mogą zaoferować możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu o każdej porze roku. Gmina Muszyna **3** może pochwycić się wieloma takimi atrakcjami.

Tatry Wysokie Tatry Bielskie Sliboň Wysoka Eliaszówka Radziejowa Pusta Wielka Jaworzyna Liskowa

MUSZYNA

Jednou z turisticky najatraktívnejších obcí v poľských Karpatoch je Muszyna. Leží v južnej časti okresu Nowy Sącz v maľopolskom vojvodstve. Má štatút kúpeľného mesta. Obec Muszyna tvorí mesto Muszyna (sídlo obecného úradu) a desať dedín: Žegiestów, Andrzejówka, Milik, Szczawnik, Złockie, Powroźnik, Jastrzębik, Leluchów, Dubne a Wojkowa.

Celé územie obce leží v horách **1** na mieste styku troch horských pásiem: Jaworzyny Krynickej Sandeckých Beskýd, masívu Dubného (Leluchovské hory) a Lubovnianskej vrchoviny. Najvyšším vrchom na jej území je Jaworzyna (1114 m n. m.), ktorú geografi neoprávnene nazvali Krynická (leží predsa na území obce Muszyna!). Dôležitými vrchmi sú aj Wielka Bukowa (1104 m n. m.), Runek (1080 m n. m.) a Pusta Wielka (1060 m n. m.).

S obcou Muszyna hraničia obce Krynica-Zdrój, Łabowa a Piwniczna-Zdrój. Rieka Poprad **2** a Smrečný potok oddelujú územie obce od územia Slovenskej republiky.

Obcou prechádzajú dve dôležité cestné dopravné trasy. Prvá z nich, ktorá vedie dolinou Popradu (krajská cesta č. 971), spája Piwniczną-Zdrój s Muszynou a Krynica-Zdrój. Druhá vedie z Muszyny k hraničnému priechodu so Slovenskom v Leluchove. Dolinou Popradu vedie tiež posledný úsek železnice Tarnów – Leluchów a jej odbočka z Muszyny do Krynice.

Sídlom obce je kúpeľné mesto Muszyna **4** s 5 tis. obyvateľmi, maľebne sa rozprestierajúce v sútoku Popradu a jeho prítokov Muszynky a Szczawnika, obklopené nevysokými horami (Malnik, Koziejówka, Mikowa, Sucha Góra).

Popri kúpeľnej funkcii plní Muszyna tiež dôležitú turistickú rolu. Málo je v Poľsku obcí, ktoré poskytujú možnosť atraktívneho trávenia voľného času v každom ročnom období. Obec Muszyna **3** môže byť hrdá na veľké množstvo takýchto atrakcií.

Atrakcje z wodą w tle

Jeśli Muszyna, to oczywiście woda, ale nie tylko mineralna. W sezonie letnim często odwiedzonym miejscem w Muszynie jest Centrum Sportu i Rekreacji na Zapopradziu **5**. Oprócz kompleksu nowoczesnych, odkrytych basenów, zjeżdżalni, jacuzzi, grotty sztucznej fali można skorzystać tu z niewielkiego parku linowego dla dzieci **6** i aquazorbingu **7**.

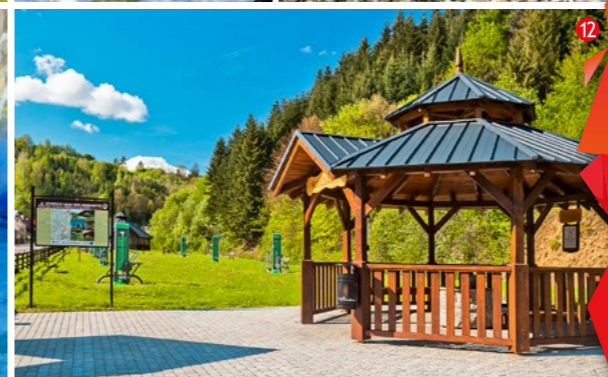
Wielką atrakcją turystyczną od wiosny do jesieni jest rafting na rzece Poprad. Specjalnymi pontonami **8** ruszającymi z Leluchowa lub Zapopradzia w Muszynie spłynąć można do Żegiestowa. Wynajętym kajakiem dotrzeć można nawet do Starego Sącza. Niezależnie od imprez raftingowych warto skorzystać ze spływu łodziami Popradem z Piwnicznej-Zdroju do Rytra lub spływem łodziami flisackimi Dunajcem (po polskiej lub słowackiej stronie).

Wody Popradu, Muszynki i Szczawnika są stosunkowo bogate w ryby. Miłośnicy wędkarstwa **9** mogą tu łowić m.in. pstrąga, lipienia, głowacicę **10**, klenia **11**, jelca, brzana, kielbia, śliza i strzeblę potokową.

Coś dla aktywnych

Mieszkańcy i turyści mają możliwość skorzystania z czynnych przez cały rok ogólnodostępnych siłowni plenerowych. Urządzenia te wspomagają także działania kinezyterapii, a zlokalizowane są m.in. w Parku Zdrowym Zapopradzie (na terenie Ogrodów Sensorycznych), w Parku Zdrowym Baszta, nad potokiem Szczawnik na Zazamczu oraz w Szczawniku i Miliku **12**. Ponadto istnieją siłownie w kilku ośrodkach sanatoryjnych.

Dla miłośników tenisa **14** nie lada gratką jest fakt, że na terenie gminy mieści się kilkanaście kortów tenisowych, a hala lodowiska na Zapopradziu **15** wykorzystywana jest w sezonie wiosenno-jesiennym jako kryty kort tenisowy. Nieopodal niej znajduje się skate park i plac zabaw. Zwolennicy podniesionego poziomu adrenaliny skorzystać mogą z sesji paintballa **16**, organizowanych przez kilka ośrodków na terenie gminy. Podczas wypoczynku w kurorcie, dla grup zorganizowanych istnieje możliwość korzystania z najnowszych atrakcji związanych z pobytem na świeżym powietrzu, np. parku

Atrakcie pre milovníkov vody

Keď Muszyna, tak samozrejme voda, ale nielen mineralná. Počas letnej sezóny je v Muszynie často navštevovaným miestom Centrum športu a rekreácie v časti Zapopradzie **5**. Okrem komplexu moderných vonkajších bazénov, toboganov, perličkových kúpeľov, jaskyne s umelou vlnou je aj menší detský lanový park **6** a aquazorbing **7**.

Veľkou turistickou atrakciou od jari do jesene je rafting na Poprade. Na špeciálnych pontónoch **8** vyrážajúcich z Leluchowa alebo zo Zapopradzia v Muszynie sa môžete doplaviť až do Žegiestowa. Na prenájom kajaku sa dostanete až do Starého Sącza. Nezávisle od raftingových akcií môžete využiť ponuku plavby po Poprade na lodiach z Piwnicznej-Zdroja do Rytra alebo na pltiach po Dunajci (na polskej alebo na slovenskej strane).

Vody Popradu, ale tiež Muszynky a Szczawnika sú pomerne bohaté na ryby. Milovníci rybárčenia **9** môžu chytať napr. pstruhy, lipene, hlavátky **10**, jalce **11**, mreny, hrúzy, slíže a čereble pestré.

Niečo pre aktívnych

Obyvatelia aj turisti majú možnosť využiť verejne dostupné, celoročné plenérové posilňovne. Tieto zariadenia tiež podporujú kinezioterapiu, nachádzajú sa o. i. v kúpeľnom parku „Zapopradzie“ (v areáli Senzorických záhrad), v kúpeľnom parku „Baszta“, pri potoku Szczawnik v časti Zazamcze a v Szczawniku a Miliku **12**. Okrem toho sú posilňovne v niekoľkých sanatóriách.

Ozajstným lákadlom pre milovníkov tenisu **14** je skutočnosť, že na území obce je viac ako desať tenisových kurtov a hala zimného štadióna v časti Zapopradzie **15** sa od jari do jesene využíva ako krytý tenisový kurt. V blízkosti haly sa nachádza skate park a detské ihrisko. Nadšenci adrenalínových zábav si prídu na svoje počas hry paintball **16** – túto možnosť ponúka hneď niekoľko zariadení na území obce. Počas pobytu v Muszynie môžu organizované skupiny využiť najnovšie atrakcie na čerstvom vzduchu – lanový park **22**, minigolf, zorbing **17**, jazda na triku **18** alebo

linowego 22, pola do minigolfa, zorbingu 17, jazdy na trikke 18 czy tubingu na torze igielitowym 20. Miłośnicy ekologicznego transportu mogą skorzystać z elektrycznych hulajnóg 21 oraz segway'ów. Kilka ośrodków zapewnia także sposobność uprawiania łucznictwa 13 czy jazdy na quadach 19.

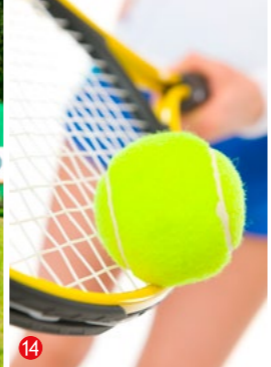
Wyprawy do lasu

Wielkim bogactwem tutejszych lasów są grzyby. Amatorzy grzybobrania mają szansę znaleźć wspaniałe okazy. Jako ciekawostkę można podać, iż we wrześniu 2013 r. szczęśliwy grzybiarz znalazł prawdziwą o wadze blisko 2,5 kg i obwodzie kapelusza 109 cm! Oprócz borowików można na tym terenie znaleźć m.in. rydze, kozaki i maślaki, dlatego wycieczki do lasów zazwyczaj owocują pełnymi koszykami. Lasy na terenie uzdrowiska obfitują także w borówki (popularnie nazywane czarnymi jagodami), maliny i jeżyny. Nikogo chyba nie trzeba przekonywać, że własnoręcznie zebrane jagody z czystych górskich lasów smakują najlepiej.

Turystyka piesza

Obszar gminy jest rajem dla miłośników pieszych wędrówek. Biegają tu ciekawe szlaki turystycznych wyznaczone przez PTTK. Kilka prowadzi z samej Muszyny, która jest punktem wyjścia na Jaworzynę Krynicką, Pustą Wielką i w Pasma Dubnego.

Jeden z nich wiedzie w Góry Leluchowskie (Grupa Dubnego i Zimnego). Początkowo żółte znaki prowadzą na Malnik (726 m n.p.m.) 23, skąd rozciąga się piękna panorama Muszyny i okolic. Przy dobrej widoczności podziwiać można urodę łańcucha Tatr. W rejonie Czarnych Garbów (830 m n.p.m.) dochodzą niebieskie znaki szlaku wiodącego z Krynicy-Zdroju i Powroźnika. Przed szczytem Dubne (904 m n.p.m.) szlak żółty skręca do wsi Wojkowa (10 km od Muszyny), a następnie wzdłuż granicy polsko-słowackiej wiedzie przez rezerwat historyczny Okopy Konfederatów Barskich, osiągając po przejściu 21 km wieś Muszynkę. Znaki niebieskie wiodą natomiast przez najwyższe wzniesienia Gór Leluchowskich - Dubne, Zimne (918 m n.p.m.) i Kraczonik (936 m n.p.m.), schodząc do Leluchowa w rejon przejścia granicznego ze Słowacją.

tubing na umelohmotnej dráhe 20. Milovníci ekologických dopravných prostriedkov môžu využiť elektrické kolobežky 21 a dvojkolky segway. Niekoľko zariadení poskytuje tiež možnosť lukostreľby 13 alebo jazdy na štvorkolkách 19.

Výpravy do lesa

Veľkým bohatstvom tunajších lesov sú huby. Milovníci hubárčenia majú možnosť nájsť naozaj nádherné exempláre. Ako zaujímavosť môžeme spomenúť, že v septembri 2013 našiel šťastný hubár hriab smrekový s hmotnosťou takmer 2,5 kg a obvodom klobúka 109 cm! Okrem hriabov rastú aj rýdziky, kozáky a masliaky, preto sa výlety do lesov spravidla končia plnými košmi. Lasy v okolí kúpeľov sú tiež bohaté na brusnice, maliny a ostružiny. Nikoho asi netreba presvedčať, že vlastnoručne nabitované čučoriedky z čistých horských lesov chutia najlepšie.

Pešia turistika

Územie obce je rajom pre milovníkov peších túr. Vedú tadiaľto zaujímavé turistické chodníky, ktoré vyznačil spolok turistov PTTK. Niekoľko z nich sa začína v samotnej Muszynie, ktorá je východiskom na vrchy Jaworzyna Krynicka, Pusta Wielka a do pásma Dubného.

Jeden z turistických chodníkov vedie do Leluchovských hôr (masív Dubného a Zimného). Na začiatku nás žlté značky vedú na Malnik (726 m n. m.) 23, odkiaľ sa rozprestiera krásna panoráma Muszyny a okolia. Pri dobrej viditeľnosti môžeme obdivovať aj krásu Tatier. V oblasti vrchu Czarne Garby (830 m n. m.) sa chodník spája s modrými značkami chodníka z Krynicy-Zdroja a Powroźnika. Pred vrcholom Dubne (904 m n. m.) odbočuje žltý chodník do dediny Wojkowa (10 km od Muszyny) a potom pozdĺž polsko-slovenskej hranice vedie cez pamiatkovú rezerváciu „Okopy Konfederatów Barskich“ a po 21 km vchádza do dediny Muszynka. Modré značky vedú cez najvyššie miesta Leluchovských hôr – vrch Dubne, Zimne (918 m n. m.) a Kraczonik (936 m n. m.) a schádzajú do Leluchowa neďaleko hraničného priechodu so Slovenskom.

Pozostałe trasy turystyczne wychodzące z Muszyny prowadzą w pasmo Jaworzyny. Szlak zielony wiodący przez Złockie po przejściu niespełna 9 km osiąga Jaworzynę. Szczyt z charakterystyczną wieżą przekaźnikową i kilkoma restauracjami jest węzłem kilku szlaków turystycznych (do Krynicy-Zdroju, Muszyny i przez Halę Łabowską do Rytra). Z Jaworzyny rozciąga się wspaniała panorama ²⁵. Przy dobrej widoczności można zobaczyć Tatry ²⁴, na wschodzie rozpościera się widok na najwyższe szczyty Beskidu Niskiego, bliżej Huzary i Góra Parkowa. Na zachodzie dostrzec można Małe Pieniny, Pasma Radziejowej, Gorce oraz Beskid Wyspowy, a na południu oprócz Tatr widoki na Góry Lewockie i Čergov. Jedną z największych atrakcji Jaworzyny jest najdłuższa i najnowocześniejsza w Polsce kolejka gondolowa zbudowana w 1997 r. ²⁶. Dolna stacja kolejki znajduje się w dolinie Czarnego Potoku. Kolejka w ciągu ok. 10 minut, pokonując odległość 2211 m (różnica wysokości ok. 465 m), wywozi na wysokość 1113 m. W lewo od górnej stacji kolejki szeroka droga dostawcza w 10 minut doprowadza do schroniska PTTK leżącego na północnym stoku Jaworzyny.

Z Jaworzyny, która jak już wyżej powiedziano, jest najwyższym szczytem gminy Muszyna, prowadzi znakowany czerwono główny szlak beskidzki w stronę Rytra. Po godzinie marszu, po przejściu 3,5 km, trasa osiąga Runek (1080 m n.p.m.). Stąd wiodący granicą gminy Muszyna niebieski szlak prowadzi do schroniska PTTK Bacówka nad Wierchomlą ²⁷ (895 m n.p.m.). Jeśli dopisze szczęście, można cieszyć się tu piękną panoramą Tatr i pasma Radziejowej. Ze schroniska niezwykle malownicza trasa (nadal za niebieskimi znakami) z widokami na Pieniny i Beskid Sądecki biegnie przez Jaworzynkę (1001 m n.p.m.) na Pustą Wielką (1060 m n.p.m.), skąd można zejść do Żegiestowa.

Na Pustą można także wejść z Muszyny. Licząca około 10,5 km trasa prowadzi żółtym szlakiem przez dzielnicę Zazamcze ²⁸, wieś Szczawnik, Czertezy (833 m n.p.m.) i Jaworzynkę (1001 m n.p.m.).

Niebieski szlak turystyczny wychodzący z Muszyny wiedzie na długości 5,5 km do słowackiej wioski Legnava (ciekawa drewniana rusińska

23

24

25

26

27

Ostatné turistické trasy vychádzajúce z Muszyny vedú smerom k masívu Jaworzyny. Zelený chodník prechádza cez Złockie a po necelých 9 km vchádza na Jaworzynu. Vrchol s charakteristickou televíznou vežou a niekoľkými reštauráciami je križovatkou viacerých turistických chodníkov (do Krynice-Zdroja, Muszyny a cez Halu Łabowską do Rytra). Z Jaworzyny sa rozprestiera nádherná panoráma ²⁵. Pri dobrej viditeľnosti zazrieme aj Tatry ²⁴, na východe máme výhľad na najvyššie vrchy Nízkych Beskyd, bližšie – Huzary a Góra Parkowa. Na západe vidieť Małe Pieniny, pásmo Radziejowej, Gorce a Ostrovné Beskydy. Na juhu okrem Tatier spozorujeme Levočské vrchy a Čergov. Jednou z najväčších atrakcií Jaworzyny je najdlhšia a najmodernejšia kabínková lanovka ²⁶ v Poľsku (bola postavená v roku 1997). Dolná stanica lanovky sa nachádza v doline Černého potoka. Kabínka približne za 10 minút prekoná vzdialenosť 2211 m (výškový rozdiel je približne 465 m) a dosiahne výšku 1113 m. Vľavo od hornej stanice lanovky môžeme širokou cestou určenou na zásobovanie dôjsť k chate turistického spolku PTTK na severnom svahu Jaworzyny.

Z Jaworzyny, ktorá je najvyšším vrcholom obce Muszyna, vedú červené značky hlavného beskydského turistického chodníka smerom k Rytru. Po hodine pochodu rezkým krokom a po prekonaní 3,5 km, trasa dosahuje Runek (1080 m n. m.). Stadiaľ modrý turistický chodník prechádzajúci hranicou obce Muszyna vedie do horskej chaty turistického spolku PTTK „Bacówka nad Wierchomlą“ ²⁷ (895 m n. m.). Ak budeme mať šťastie, môžeme sa kochať krásnou panorámou Tatr a pásma Radziejowej. Z turistického chaty vedie nezvyčajne malebná trasa (stále ideme po modrých značkách) s výhľadom na Pieniny a pásmo Radziejowej v Sandeckých Beskydách cez Jaworzynku (1001 m n. m.) na vrch Pusta Wielka (1060 m n. m.), odkiaľ môžeme zísť do Żegiestowa.

Na Pustú môžeme tiež vystúpiť z Muszyny. Trasa s dĺžkou približne 10,5 km vedie žltým chodníkom cez časť Zazamcze ²⁸, dedinu Szczawnik, Czertezy (833 m n. m.) a Jaworzynku (1001 m n. m.).

Modrý turistický chodník vychádzajúci z Muszyny vedie na úseku 5,5

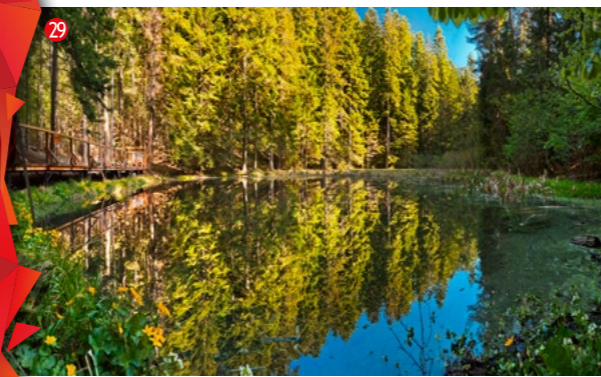
zabudowa i murowana cerkiew grecko-katolicka z XIX w.). Stąd można kontynuować wędrówkę na Magurę Kurczyńską (894 m n.p.m.) - jeden z ważniejszych szczytów Gór Lubowelskich.

Interesujące trasy turystyczne wychodzą także z Powroźnika. Obydwe znakowane są na niebiesko. Jedna przez Bradowiec (770 m n.p.m.), Szalone (829 m n.p.m.) i Górę Parkową (741 m n.p.m.), która po przejściu 9,5 km dochodzi do Krynicy-Zdroju. Druga przez Czarne Garby, Dubne, Zimne i Kraczonik po niespełna 12 km osiąga Leluchów. Odnoga czarno znakowanej gminnej trasy spacerowej wiedzie do stawu Czarna Młaka 29.

Trzecią bazą wypadową w góry jest Żegiestów. Z Żegiestowa wsi wiodą dwa szlaki na Pustą Wielką - czarny (8,5 km) i żółty (6,4 km). Niebiesko znakowana trasa licząca 7,3 km wyrusza na Pustą z Żegiestowa-Zdroju, prowadząc przez Trzy Kopce (687 m n.p.m.). Z Pustej można kontynuować wędrówkę przez Bacówkę nad Wierchomlą na Runek (7 km) i Jaworzynę.

Kilka interesujących szlaków gminnych wychodzi z wioski Szczawnik. Jeden z nich - czerwony, zwany niegdyś lemkowskią trasą, po przejściu zaledwie 3 km (przez Hale Milickie z urokliwą kapliczką św. Huberta 30) doprowadza do przysiółka Palenica w Żegiestowie (stąd można wrócić do Muszyny autobusem). Czarny szlak gminny rozpoczynający się w Szczawniku przy tablicy informacyjnej - turystycznej wiedzie na Kotylniczy Wierch (1032 m n.p.m.) i Wielką Bukową (1104 m n.p.m.), dochodząc po przejściu 5,5 km do czerwonego szlaku beskidzkiego wiodącego na Jaworzynę lub Runek. Trzecia trasa biegnie malowniczą doliną potoku Szczawnik do schroniska Bacówka nad Wierchomlą (6 km od dolnej stacji kolejki krzesiówkowej). Skracając przy altance Betlejemka i przechodząc przez rezerwat Żebracze (czerwone znaki gminne) można dojść do czarnego szlaku prowadzącego na Wielką Bukową.

Niezależnie od w/w szlaków można polecić turystom kilka nieoznakowanych tras spacerowych z Muszyny. Najpopularniejszy jest spacer do ruin zamku 31 i na teren Ogrodów Sensorycznych 32 na stokach Suchej Góry.

km do słoweńskiej dedinky Legnava (zaujímová drevená rusínska zástavba a murovaný gréckokatolícky kostol z 19. stor.). Odkiaľ môžeme pokračovať v túre na Kurčínsku Maguru (894 m n. m.) - jeden z dôležitejších vrchov Lubovnianskej vrchoviny.

Zaujímové turistické trasy vychádzajú tiež z Powroźnika. Obydve sú označené modrými značkami. Jedna vedie cez Bradowiec (770 m n. m.), Szalone (829 m n. m.) a vrch Góra Parkowa (741 m n. m.) - po 9,5 km vchádza do mesta Krynica-Zdrój. Druhý chodník vedie úsekem s dĺžkou necelých 12 km do Leluchowa cez Czarne Garby, Dubne, Zimne a Kraczonik. Odbočka obecného prechádzkového chodníka označeného čiernymi značkami vedie k jazierku Czarna Młaka 29.

Tretím východiskovým bodom do hôr je Żegiestów. Z dediny Żegiestów vychádzajú dva chodníky na vrch Pusta Wielka - čierny (8,5 km) a žltý (6,4 km). Trasa označená modrými značkami s dĺžkou 7,3 km vedie na Pustú z dediny Żegiestów-Zdrój a prechádza cez Tri Kopce (687 m n. m.). Z Pustej môžeme pokračovať vo vandrovke cez Bacówku nad Wierchomlą na Runek (7 km) a Jaworzynę.

Niekoľko zaujímových obecných turistických chodníkov vychádza z dedinky Szczawnik. Jeden z nich - červený, nazývaný kedysi lemkovskou cestou, nás sotva po 3 km (cez Milické hole s čarovnou kaplnkou sv. Huberta 30) zavedie do časti Palenica v Żegiestowe (z ktorej sa do Muszyny môžeme vrátiť autobusom). Čierny obecný turistický chodník, ktorý sa začína v Szczawniku pri informačnej turistickej tabuli, vedie na Kotylniczy Wierch (1032 m n. m.) a vrch Wielka Bukowa (1104 m n. m.) a po 5,5 km sa spája s červeným beskidzkým turistickým chodníkom na Jaworzynę alebo Runek. Tretia trasa prechádza malebnou dolinou potoku Szczawnik do turistickej chaty „Bacówka nad Wierchomlą“ (6 km od dolnej stanice sedačkovej lanovky). Keď odbočíme pri altánku „Betlejemka“ a prejdeme cez prírodnú rezerváciu „Żebracze“ (červené značky obecného chodníka), dorazíme na čierny chodník, ktorý vedie na vrch Wielka Bukowa.

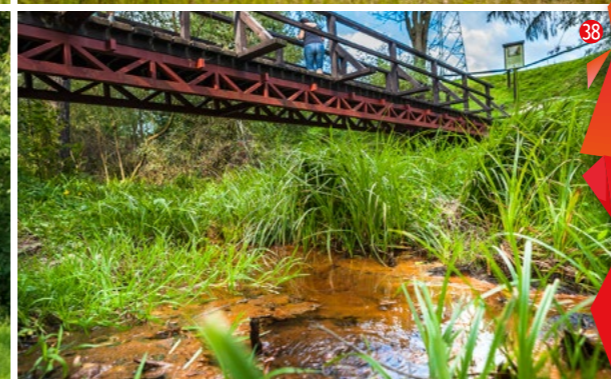
Kilkoma nieoznakowanymi ścieżkami można wejść na Malnik (niezależnie od żółtego szlaku). Najdalszy spacer można odbyć na Wielką Polanę ³⁴ (np. od strony dzielnicy Muszyny zwanej Folwarkiem i przysiółka Wesołówka). Nie wolno pominąć spaceru oznaczoną ścieżką przyrodniczą rezerwatu Obrożyska ³³ (wejście od strony parkingu naprzeciw rozlewni wód mineralnych Muszynianka). Rozległe tereny spacerowe uzdrowiska często są wykorzystywane przez zwolenników nordic walking'u ³⁵.

Turystyka rowerowa

Muszyna i okolice to prawdziwe rowerowe eldorado dla miłośników dwóch kółek. Do ich dyspozycji są interesujące trasy rowerowe. Na łatwych i dość krótkich odcinkach spacerowych wzdłuż alejek w Ogrodach Sensorycznych odnajdą się mniej wprawieni rowerzyści ³⁶. Bardziej doświadczonym natomiast przypadną do gustu wymagające trasy długodystansowe i szlaki górskie. Dla tych, którzy lubią dreszczyk emocji, ciekawą atrakcją jest park rowerowy ³⁷. Dwunastokilometrowa, specjalnie przygotowana trasa posiada ponad 100 wiraży i jest dedykowana dla rowerów FatBike oraz MTB.

SZLAKI ROWEROWE LOKALNE

Rowerowy Szlak Wód Mineralnych – szlak czerwony, długość ok. 33 km (asfalt, drogi gruntowe, ścieżki) różnica wzniesień 283 m (Żegiestów-Milik-Szczawnik-Złockie-Jastrzębik-Muszyna). Trasa o stopniu trudności umiarkowanym, z odcinkami leśnymi dedykowanymi dla rowerów górskich. Wyruszając w podróż Rowerowym Szlakiem Wód Mineralnych w Gminie Muszyna, można odwiedzić najwspanialsze miejsca nadpoprzecznych kurortów uzdrowiskowych Muszyny-Złockie oraz Żegiestowa-Zdroju ³⁹. Szlak prowadzi przez cenne i rzadko spotykane atrakcje w skali Polski i Europy. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują największe w Polsce Ogrody Sensoryczne i Ogrody Biblijne ⁴⁰, największa w kraju mofeta ³⁸ – nazywana również „oddechem diabła”, a także wspaniałe zabytki, w tym jeden wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO ⁴¹, oraz ruiny zamku, które świadczą o bogatej historii dawnego Państwa Muszyńskiego. Nieodzownym aspektem

Nezávisle od horevedených turistických chodníkov všetkým turistom odporúčame niekoľko neoznačených vychádzkových trás z Muszyny. Najpopulárnejšia je prechádzka k zrúcaninám hradu ³¹ a do sensorických záhrad ³² na svahoch Suchej Góry. Niekoľkými neoznačenými chodníkmi môžeme vystúpiť na Malnik (nezávisle od žltého chodníka). Najvzdialenejšiu prechádzku môžeme absolvovať na Wielkú Polanę ³⁴ (môžeme napr. vyraziť z časti Muszyny nazývanej Folwark a z osady Wesołówka). Nesmieime vynechať prechádzku po označenom náučnom prírodopisnom chodníku v areáli rezervácie „Obrożyska” ³³ (vstup zo strany parkoviska oproti závodu na plnenie minerálnej vody Muszynianka). Rozľahlé prechádzkové terény v kúpeľoch často využívajú milovníci nordic walkingu ³⁵.

Cykloturistika

Muszyna a okolie je skutočným eldorádom pre milovníkov cyklistických zážitkov. Je pre nich pripravených niekoľko zaujímavých cyklotrás. Na ľahkých a dosť krátkych prechádzkových trasách pozdĺž chodníkov v Sensorických záhradách si niečo nájdú pre seba aj začiatočníci ³⁶. Tým skúsenejším sa určite zapáčia náročné dlhé trasy a horské chodníky. Pre tých, ktorí majú radi adrenalín, je zaujímavou atrakciou Cyklistický park ³⁷. Špeciálne upravená trasa s dĺžkou 12 km má viac ako 100 ostrých zákrut a je určená predovšetkým pre bicykle typu FatBike a MTB.

MIESTNE CYKLISTICKÉ CHODNÍKY

Cyklistická cesta mineralných vôd – červený chodník, dĺžka približne 33 km (asfalt, poľné cesty, cestičky), výškový rozdiel 283 m (Żegiestów – Milik – Szczawnik – Złockie – Jastrzębik – Muszyna). Trasa nie je veľmi náročná, leśné úseky sú určené pre horské bicykle. Keď sa vydáte na cestu po Cyklistickej ceste mineralných vôd v obci Muszyna, budete môcť navštíviť najkrajšie miesta v kúpeľoch pri Poprade: Muszynu-Złockie a Żegiestów-Zdrój ³⁹. Cesta vedie rôznymi atrakciami cennými a unikátnymi v poľskom aj európskom meradle. Medzi nimi si zvláštnu pozornosť zaslúžia Sensorické záhrady a Biblické záhrady ⁴⁰ (obidve patria k najväčším v Poľsku), najväčšia mofeta ³⁸ v Poľsku, ktorú nazý-

szlaku jest możliwość skorzystania ze źródeł wód mineralnych zlokalizowanych na terenie Gminy Muszyna 42. Tutejsze wody mineralne były znane już w średniowieczu. W XV wieku pisał o nich znany polski kronikarz Jan Długosz. Na blisko 33-kilometrowej trasie oznaczonej w terenie kolorem czerwonym, zlokalizowanych jest 13 przystanków rowerowych, przy których można odpocząć i zregenerować siły, pijąc orzeźwiający wodę mineralną bogatą w cenne pierwiastki i minerały.

Turystyczna Pętla Muszyńska 43 – szlak czerwony, długość ok. 32 km (asfalt, drogi gruntowe, ścieżki), różnica wzniesień 538 m (Muszyna-Leluchów-Dubne-Wojkowa-Powroźnik-Muszyna). Jest to trasa dla wymagających turystów, zarówno pod względem doznań estetycznych jak i poznawczych. Przeznaczona jest dla rowerzystów o dobrej kondycji i umiejętnościach kolarskich, wiedzie bowiem zarówno wygodnymi asfaltowymi szosami, jak również leśnymi drogami, na których wyboje i nierówności nie są rzadkością. Na bardzo stromym i trudnym technicznie odcinku górskim konieczne może być prowadzenie roweru. Trasa została zaprojektowana z myślą o różnorodnych zainteresowaniach turystów, akcenty przyrodnicze, historyczne przeplatają się ze współczesnymi elementami regionu. Prowadzi przez region Pasma Zimnego i Dubnego zaliczanego do Beskidu Sądeckiego, choć z geograficznego punktu widzenia bliższego Górom Czergowskim, których pozostała, większa część rozciąga się na Słowacji. Pasma to często również nazywane jest Górami Leluchowskimi od Leluchowa - miejscowości u jego podnóża. Najwyższym szczytem tej części gór jest Kraczonik (934 m n.p.m.).

Pętla Wokół Kotylniczego Wierchu – szlak niebieski, długość ok. 20 km (asfalt, drogi gruntowe, ścieżki), różnica wzniesień 678 m. Trasa rozpoczyna się w centrum Szczawnika, w rejonie boiska sportowego, przy świetlicy wiejskiej. Szlakowi rowerowemu towarzyszy szlak pieszy koloru czerwonego, który wiedzie przez Rezerwat Żebracze pod Wielką Bukową 44.

vajú aj „čertovský dych“. Trasy ponúkajú nádherné historické pamiatky, z toho jednu zapísanú do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO 41, a zrúcaniny hradu, ktoré potvrdzujú bohaté dejiny dávneho Muszynského panstva. Neoddeliteľnou atrakciou cesty je možnosť ochutnať minerálnu vodu z prameňov nachádzajúcich sa na území obce Muszyna 42. Tunajšie minerálne vody boli známe už v stredoveku. V 15. storočí o nich pisał známy poľský kronikár Jan Długosz. Na takmer 33-kilometrovej trasie označenej v teréne červenými značkami je lokalizovaných 13 cyklozastávok, pri ktorých si môžete oddýchnuť a získať nové sily po ochutnaní osviežujúcej minerálnej vody bohatej na cenné prvky a minerály.

Turistický muszynský okruh 43 – červené značky, dĺžka približne 32 km (asfalt, poľné cesty, cestičky), výškový rozdiel 538 m (Muszyna – Leluchów – Dubne – Wojkowa – Powroźnik – Muszyna). Trasa je pre náročných turistov, ktorí očakávajú veľké estetické zážitky a chcú sa zároveň veľa dozvedieť. Je určená zdatnejším cyklistom s dobrou kondíciou, pretože prechádza nielen po pohodlných asfaltových cestách, ale tiež leśnými cestičkami, na ktorých hrbole a nerovnosti nie sú zriedkavé, či horským úsekom s veľmi strmým a technicky ťažkým stúpaním, na ktorom môže byť dokonca nutné tlačíť bicykel. Trasa je navrhnutá tak, aby uspokojila rôzne záujmy cyklistov – príroda a dejiny sa striedajú so súčasnými prvkami regiónu. Prechádza regiónom pásma Zimného a Dubného, ktoré síce patria k Sandeckým Beskydám, ale z geografického hľadiska sú bližšie pohoriu Čergov, ktoré sa rozprestiera na Slovensku. Toto pásmo nazývajú tiež Leluchovské hory – pomenovanie pochádza od Leluchowa, dediny na jeho úpätí. Najvyšším vrchom tejto časti hôr je Kraczonik (934 m n. m.).

Okruh okolo vrchu Kotylniczy – modré značky, dĺžka približne 20 km (asfalt, poľné cesty, cestičky), výškový rozdiel 678 m. Trasa sa začína v centre Szczawnika v blízkosti športového ihriska pri komunitnom centre. Spolu s cyklistickým chodníkom je vyznačený aj červený peší turistický chodník, ktorý vedie cez prírodnú rezerváciu Żebracze pod Wielką Bukową 44.

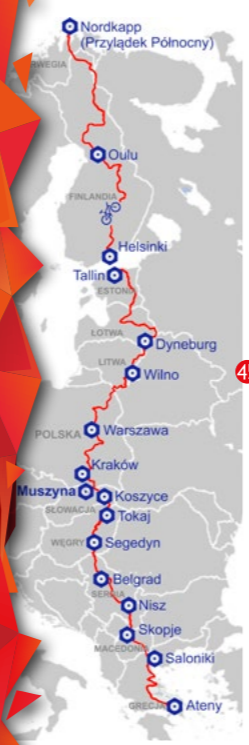
SZLAKI ROWEROWE PRZELOTOWE

EuroVelo 11 ⁴⁵ - szlak oznaczony międzynarodowym znakiem EV11, długości ok. 6 tys. km (asfalt, drogi gruntowe, ścieżki). Przez rowerzystów nazywany jest „Bestią Wschodu”. Trasa prowadzi przez sześć skrajnie różnych stolic: modne Helsinki, malownicze Wilno, Warszawę – „Miasto Feniksa”, „Białe Miasto” Belgrad, starożytne Skopje i niebywale Ateny. W taki sposób można wybrać się w rowerową podróż z mroźnej Norwegii do gorącej Grecji. Oczywiście, po drodze warto złapać oddech i zregenerować siły w Muszynie ⁴⁶.

AquaVelo - szlak żółty, długość ok. 230 km (asfalt, drogi gruntowe, ścieżki). Trasa łączy miejscowości uzdrowiskowe pogranicza polsko-słowackiego (Krynica-Zdrój – Muszyna ⁴⁷ – Piwniczna-Zdrój – Szczawnicę – Wyśne Rużbachy – Starą Lubovňu – Lubovnianske Kúpele – Bardejov – Bardejovské Kúpele ⁴⁸). Trasa przebiega malowniczymi przełomami Popradu ⁴⁹ i Dunajca, przez najcenniejsze przyrodniczo-krajobrazowe tereny (parki narodowe i krajobrazowe) oraz obejmuje cenne zabytki architektury drewnianej, pijalnię i samowypływy wody mineralnej. Daje możliwość rekreacji osobom o różnych możliwościach wysiłkowych i zainteresowaniach.

Karpacki Szlak Rowerowy - kolor czerwony, długość ok. 175 km (asfalt). Szlak główny Karpackiego Szlaku Rowerowego prowadzi przez historyczny szlak handlowy z południa do Krakowa i Wieliczki. Szlak zaczyna się na granicy polsko-słowackiej w miejscowości Leluchów, a prowadzi przez miejscowości takie jak: Muszyna, Żegiestów, Piwniczna-Zdrój, Rytro, Stary i Nowy Sącz, Rożnów, Tropie, Iwkowa, Lipnica Murowana, Niegowić, Biskupice oraz Wieliczka. Szlak kończy się w Krakowie.

Transgraniczny Szlak Rowerowy – kolor niebieski, długość ok. 71 km (asfalt, drogi gruntowe i żwirowe), średnio trudny, prowadzi przez strefę przygraniczną, poprzez różne pasma górskie. Rozpoczyna się w Muszynie, następnie wiedzie przez Powroźnik, Tylicz, Krynica-Zdrój, Izby, Brunary, Uście Gorlickie, Gładyszów, Radocyną, a kończy się na przełęczy Długie, potem biegnie dalej przez Bieszczady do Krościenka nad Strwiążem jako Podkarpacki Szlak Rowerowy (znaki czerwone).

DIALKOVÉ CYKLISTICKÉ CHODNÍKY

EuroVelo 11 ⁴⁵ – trasa označená medzinárodnou značkou EV11, dĺžka približne 6 tis. km (asfalt, poľné cesty, cestičky). Medzi cyklistami je nazývaná „šelma východu“. Trasa vedie šiestimi obzvlášť odlišnými hlavnými mestami: módne Helsinki, malebný Vilnius, Varšavu – „mesto Fénix“, „Biele mesto“ Belehrad, staroveké Skopje a nezvyčajné Atény. Týmto spôsobom môžeme vyraziť na cyklistické dobrodružstvo z mrazivého Nórska do horúceho Grécka. Samozrejme, cestou sa zastavte chytiť nový dych a zregenerovať svoje sily v Muszynie ⁴⁶.

AquaVelo – žlté značky, dĺžka približne 230 km (asfalt, poľné cesty, cestičky). Trasa spája kúpeľné mestá polsko-slovenského pohraničia (Krynica-Zdrój – Muszyna ⁴⁷ – Piwniczna-Zdrój – Szczawnica – Wyśne Rużbachy – Stará Lubovňu – Lubovnianske kúpele – Bardejov – Bardejovské Kúpele ⁴⁸). Vedie malebnými prielomami Popradu ⁴⁹ a Dunajca, terénmi najcennejšími z prírodného hľadiska a najkrajšími vzhľadom na okolitú scenériu (národné parky, chránené krajinné oblasti), prechádza popri cenných pamiatkach drevenej architektúry, popri kúpeľných pavilónoch a prameňoch minerálnych vôd. Poskytuje možnosť rekreácie osobám s rôznou fyzickou zdatnosťou a rôznymi záľubami.

Karpacký cyklistický chodník – červená farba, dĺžka približne 175 km (asfalt). Hlavný úsek Karpackého cyklistického chodníka vedie po historickej obchodnej ceste z juhu do Krakova a Wieliczky. Cesta sa začína na polsko-slovenskej hranici v dedine Leluchów, potom vedie týmito mestami: Muszyna, Żegiestów, Piwniczna-Zdrój, Rytro, Stary a Nowy Sącz, Rożnów, Tropie, Iwkowa, Lipnica Murowana, Niegowić, Biskupice a Wieliczka. Cesta sa končí v Krakove.

Cezhraničný cyklistický chodník – modrá farba, dĺžka približne 71 km (asfalt, poľné a štrkové cesty), stredne náročný. Cesta vedie prihraničnou oblasťou rôznymi horskými pásmami. Začína sa v Muszynie, potom prechádza cez Powroźnik, Tylicz, Krynica-Zdrój, Izby, Brunary, Uście Gorlickie, Gładyszów, Radocynu a končí sa na sedle Długie, ďalej pokračuje ako Podkarpacký cyklistický chodník (červené značky) cez Bieszczady do Krościenka nad Strwiążem.

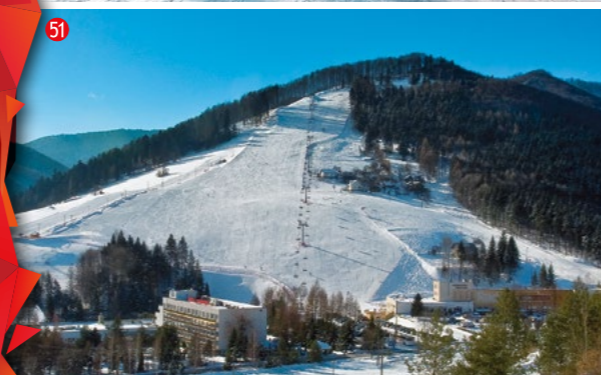
Atrakcje zimowe

Muszyna pokryta śniegowym puchem potrafi urzec każdego. Miłośnicy sportów zimowych w samym uzdrowisku, jak i okolicznych miejscowościach mają możliwość uprawiania wielu sportów charakterystycznych dla tej pory roku. Mimo że w samej gminie nie ma ośrodka narciarskiego, w odległości do 50 km od Muszyny zlokalizowanych jest ich aż 15 (m.in. w Krynicy-Zdroju ⁵⁰, Piwnicznej-Zdroju, Rytrze ⁵¹, Tyliczu, Kamiannej i na pobliskiej Słowacji). Do większości z nich można dojechać samochodem z centrum miasta w czasie ok. 15-35 min. Duży i różnorodny wybór ośrodków narciarskich sprawia, że każdy miłośnik jazdy na śniegu znajdzie coś dla siebie, niezależnie od tego czy szuka kameralnego ośrodka z orczykiem na uboczu, czy też jednej z topowych stacji narciarskich w kraju, których w okolicy nie brakuje. Amatorom snowboardu poleca się nowoczesne snowparki działające przy dużych stacjach narciarskich. Dogodne położenie i naturalne ułożenie terenu sprawia, że pobliskie lasy i trasy górskie Popradzkiego Parku Krajobrazowego zimową porą są świetną okazją do przeżycia przygody ze skituringiem ⁵². Dodając do tego fakt, że Muszyna posiada zróżnicowaną bazę noclegową o różnym standardzie odpowiednim na każdą kieszeń, daje nam to przepis na udany, zimowy wypoczynek w górach.

Na Zapopradziu w Muszynie przez cały sezon zimowy czynne jest sztuczne, kryte i oświetlone lodowisko o wymiarach 20 na 40 m ⁵³. Przy lodowisku działa wypożyczalnia łyżew i kasków, oferująca także ostrzeżenie sprzętu zwolenników łyżwiarstwa. Szczególnym wyróżnieniem oferty tego lodowiska są specjalne pingwiny ⁵⁴ - urzędnicy pomagające stawiać pierwsze kroki na łyżwach najmłodszym adeptom.

W dolinie potoku Szczawniczek (nie mylić z potokiem Szczawnik!) przy leśnej drodze spychaczowej na Jaworzynę, funkcjonuje naturalny tor saneczkowy (ślizgostrada) ⁵⁵ pod Kotylniczym Wierchem długości 1600 m. Można go pokonywać na saneczkach oraz na skki trikke.

Miłym uzupełnieniem powyższych atrakcji są kulgigi ⁵⁶, organizowane na trasie Szczawnik - Bacówka nad Wierchomlą oraz wzdłuż prawego brzegu

Zimné atrakcie

Muszyna pod snehovou perinou dokáže očarovať každého. Milovníci zimných športov majú v samotných kúpeľoch a v okolitých dedinách možnosť venovať sa mnohým športom typickým pre dané ročné obdobie. Napriek tomu, že samotná obec nemá lyžiarske stredisko, vo vzdialenosti do 50 km od Muszyny je lokalizovaných až 15 takýchto zariadení (napr. Krynica-Zdrój ⁵⁰, Piwniczna-Zdrój, Rytró ⁵¹, Tylicz, Kamianna a niekoľko v susednom Slovensku). Do väčšiny z nich sa z centra mesta autom dostanete približne za 15 – 35 min. Široká a rôznorodá ponuka lyžiarskych stredísk poskytuje každému milovníkovi lyžovania niečo zaujímavé, nezávisle od toho, či hľadá menšie lyžiarske stredisko s kotvovým vlekom niekde mimo hlavných ciest alebo si chce zalyžovať v jednom z najmodernejších lyžiarskych stredísk v Poľsku, ktorých je v okolí niekoľko. Pre nadšencov snowboardingu odporúčame moderné snowparky, ktoré sa nachádzajú pri veľkých lyžiarskych stanicach. Výhodná poloha a prirodzene členitý terén blízkych lesov a horských trás Popradzkej chránenej krajiny poskytujú v zime skvelú príležitosť zažiť dobrodružstvo so skituringom ⁵². Keď k tomu pridáme skutočnosť, že Muszyna má veľmi rôznorodú ubytovacuú základňu, s rôznym štandardom a rôznymi cenami – máme recept na vydarenú zimnú dovolenku v horách.

V časti Zapopradzie v Muszynie je po celú zimnú sezónu otvorené umelé, kryté a osvetlené klzisko s rozmermi 20 x 40 m ⁵³. Pri klzisku funguje požičovňa korčúľ a prílb, kde si dokonca môžete naostriť aj vlastné korčule. Zvláštnosťou tohto klziska sú špeciálne hrazdičky pre deti „tučniaky“ ⁵⁴, ktoré najmladším fanúšikom tohto športu pomôžu urobiť prvé kroky na ľade.

V doline potoka Szczawniczek (nemýľte si ho s potokom Szczawnik!) pri leśnej vybagrovanej ceste na Jaworzynu funguje prírodná sánkarská dráha ⁵⁵ pod vrchom Kotylniczy s dĺžkou 1600 m. Môžete sa tu sánkovať alebo jazdiť na skki trikke.

Príjemným doplnením hore opísaných atrakcií sú jazdy saňami s konským záprahom ⁵⁶ organizované na trase Szczawnik – Bacówka

rzeki Muszynki z Muszyny do Powroźnika.

Żądni dodatkowych przyjemności mogą spróbować jazdy na skuterach śnieżnych ⁵⁸ i quadach ⁵⁷.

Gdy pogoda nas nie rozpieszcza

Doskonałym dopełnieniem aktywnie spędzonego dnia lub gdy pogoda nas nie rozpieszcza, może być szeroka oferta Wellness & SPA ⁵⁹ (zabiegi i odnowa biologiczna, sauna, solarium, jacuzzi) proponowane przez ośrodki na terenie kurortu. W pochmurne dni goście przebywający w Muszynie również nie powinni narzekać na nudę. Do ich dyspozycji o każdej porze roku dostępne są baseny kryte ⁶⁰. Ciekawą formą wypoczynku i relaksu może być również seans w grocie solnej ⁶¹. W gronie znajomych można wybrać się do kregielni ⁶² lub zagrać w squash'a. Wieczorową porą puby i restauracje ⁶³ zapewniają dodatkową rozrywkę.

Położony wśród gór Čirč ⁶⁴ spełnia wszelkie wymagania, by stać się popularną miejscowością turystyczno-wypoczynkową. Otoczony wzniesieniami Gór Czergowskich (Čergov) i Beskidu Sądeckiego stanowi doskonały punkt wyjścia do pieszych wędrówek. Dobrze rozwinięta sieć znakowanych szlaków i naturalne środowisko przyrodnicze przyciągają w tę okolice, choć mimo to Čergov wciąż pozostaje nieco na uboczu turystyki. Będzie więc idealnym miejscem dla poszukujących spokoju na niezatłoczonych górskich trasach. Sam Čirč jest dogodnym miejscem startu na najwyższy wierzchołek Gór Czergowskich, Minčol (1157 m n.p.m.), który jest ważnym węzłem szlaków turystycznych (wśród nich europejska trasa E3).

Góry Czergowskie to atrakcyjny teren również dla rowerzystów. Przez najwyższe szczyty pasma prowadzi polsko-słowacki Rowerowy Szlak Przyrodniczo-Kulturowy z Lipian do Muszyny. Trasa o długości ok. 30 km w najwyższym punkcie osiąga wysokość 1157 m (wierzchołek Minčola) ⁶⁵. Jest przeznaczona dla bardziej zaawansowanych rowerzystów. Co roku we wrześniu w Čirču są organizowane zawody rowerowe wzdłuż polsko-słowackiej granicy – Turystyczny rowerowy rajd górski. (Uwaga! Podczas wy-

57

58

59

60

61

62

63

nad Wierchomlą a pozdĺž pravého brehu rieky Muszynka z Muszyny do Powroźnika.

Tí, ktorí túžia po dodatočných zážitkoch, si môžu vyskúšať jazdu na snežných skútroch ⁵⁸ a štvorkolkách ⁵⁷.

Ak nám počasie nepraje

Dokonalým doplnením aktívne stráveného dňa alebo v prípade, že nám počasie nepraje, môže byť široká ponuka Wellness & SPA ⁵⁹ (procedúry, wellness služby, sauna, solárium, perličkové kúpele) v strediskách na území obce. Počas zamračených dní by sa návštevníci Muszyny nemali sťažovať na nudu. K dispozícii majú v každom ročnom období kryté bazény ⁶⁰. Zaujímavou formou oddychu a relaxácie môže byť návšteva solnej jaskyne ⁶¹. Spolu s priateľmi si môžete zájsť do kolkárne ⁶² alebo si zahrať squash. Večer ponúknu dodatočnú zábavu puby a reštaurácie ⁶³.

Čirč ⁶⁴ nachádzajúci sa v horskom prostredí spĺňa všetky požiadavky, aby sa stal populárnou turistickou a dovolenkou destináciou. Je obklopený vrchmi Čergova a Sandeckých Beskýd a preto je dokonalým miestom, z ktorého možno začať pešie túry. Dobre rozvinutá sieť označených chodníkov a životné prostredie sem lákajú turistov, ale aj napriek tomu Čergov je stále na okraji hlavného záujmu turistického priemyslu. Bude tak ideálnym miestom pre tých, ktorí hľadajú pokoj na menej frekventovaných horských trasách. Samotný Čirč je dobrým miestom na začiatok túry na najvyšší vrch pohoria Čergov – Minčol (1157 m n. m.), ktorý je dôležitou križovatkou turistických chodníkov (medzi nimi je tiež európska trasa E3).

Čergov je tiež atraktívnym terénom pre cyklistov. Najvyššími vrchmi pohoria vedie polsko-slovenská Cyklistická prírodno-kultúrna cesta z Lipian do Muszyny. Trasa s dĺžkou približne 30 km dosahuje v najvyššom bode výšku 1157 m n. m. (vrch Minčol) ⁶⁵. Je určená pokročilejším cyklistom. Každý rok sa v septembri v Čirči organizujú cyklistické preteky pozdĺž polsko-slovenskej hranice – Turistická cyklistická horská túra.

jazdu na wycieczkę rowerową na Słowację należy mieć kask i kamizelkę odbłaskową – ich brak może skutkować mandatem.)

Ponieważ Čirč jest znanym ośrodkiem pielgrzymkowym, rozwija się tutaj turystyka religijna. Wierni greckokatolicy przybywają do kaplicy Zasnienia Przenajświętszej Bogurodzicy ⁶⁶ – miejsca objawień z końca XIX w. Ciekawostką religijną jest również cmentarz żydowski nieopodal cerkwi w centrum wsi, na którym zachowało się kilka starych kamiennych macew.

Ze względu na swoje położenie przy trasie ze Starej Lubovni do Bardejova Čirč jest również dogodnym punktem wyjazdów do okolicznych miejscowości, w których znajdują się ciekawe zabytki (m.in. zamek w Starej Lubovni ⁶⁷, starówka z listy UNESCO w Bardejowie ⁶⁸, okoliczne zamki w Plavcu lub Kamenicy, lokalna architektura cerkiewna). Ciekawostką geograficzną jest także przebiegający główny wododział europejski w położonej nieopodal Čirča wsi Puste Pole, rozdzielający dorzecza Morza Bałtyckiego i Czarnego. Przygraniczne położenie czyni też Čirč ciekawym punktem na turystycznej mapie w trakcie pobytu w Muszynie i okolicy. Przejście graniczne Leluchów – Čirč znacznie ułatwia międzynarodową komunikację.

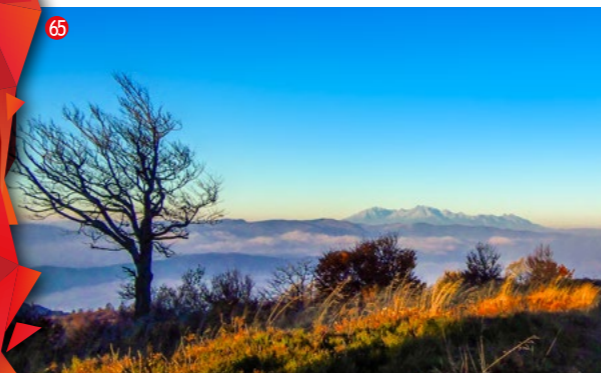
Pasjonatom rybołówstwa duże możliwości oferuje rzeka Poprad. Wody zasobne w ryby dostarczają wędkarzom wielu wrażeń – na całej długości rzeki jest wiele miejsc dogodnych do wędkowania. Do letniej rekreacji wodnej wykorzystywany jest też obszar zalanego dawnego żwirowiska ⁶⁹ w pobliżu wioski Lubotína.

Coraz większą popularnością cieszą się polowania, co w połączeniu z łowiecką przeszłością wsi i okolicy zyskuje dodatkowe znaczenie.

Ogromny potencjał turystyczny tego miejsca wciąż jeszcze nie jest w pełni wykorzystywany, a znalezienie noclegu może być nieco kłopotliwe (lukę tę wypełnia rozwijająca się agroturystyka lub szeroka oferta o zróżnicowanym standardzie w pobliskiej Muszynie). Niemniej jeśli szukamy urokliwego zakątka na spokojny wypoczynek, wolnego od tłumu turystów, Čirč warunki te spełnia idealnie.

64

65

66

67

68

69

(Pozor! Počas cyklistického výletu na Slovensko musíte mať prilbu a výstražnú vestu – v opačnom prípade hrozí pokuta.)

Keďže Čirč je známym pútnickým miestom, rozvíja sa tu aj cirkevná turistika. Gréckokatolíci putujú do kaplnky Zosnutia presvätej Bohorodičky ⁶⁶ – miesta zjavení z konca 19. storočia. Náboženskou pozoruhodnosťou je tiež židovský cintorín pri cirkvi v centre dediny, na ktorom sa zachovalo niekoľko starých kamenných maciev.

Vzhľadom na svoju polohu pri ceste zo Starej Lubovne do Bardejova je Čirč tiež vhodným východiskovým bodom na výlety do okolitých miest, v ktorých sa nachádzajú zaujímavé pamiatky (napr. hrad v Starej Lubovni ⁶⁷, stará mestská časť Bardejova ⁶⁸ zapísaná do zoznamu UNESCO, neďaleké hrady v Plavči alebo Kamenici, miestna cirkevná architektúra). Geografickou zaujímavosťou je európske rozvodie Baltského a Čierneho mora, ktoré prechádza dedinou Pusté Pole neďaleko Čirča. Vďaka prihraničnej polohe Čirča je zaujímavé miesto na turistickej mape počas pobytu v Muszynie a okolí. Hraničný priechod Čirč – Leluchów značne uľahčuje medzinárodnú dopravu.

Nadšencom rybníctva veľké možnosti ponúka rieka Poprad. Vody bohaté na ryby poskytujú rybárom mnohé zážitky – po celej dĺžke rieky je veľa výborných miest, v ktorých sa môžete venovať tomuto športu. Na letnú rekreáciu pri vode sa tiež využíva areál zatopeného dávneho štrkoviska ⁶⁹ neďaleko Lubotína.

Čoraz väčšej popularite sa tešia poľovačky, čo v spojení s poľovníckou minulosťou dediny a okolia získava ďalší význam.

Obrovský turistický potenciál tohto miesta ešte stále nie je plne využitý a najsť ubytovanie nemusí byť také ľahké (medzeru vyplňa rozvíjajúca sa agroturistika alebo široká ponuka ubytovania s rôznorodým štandardom v neďalekej Muszynie). Ak hľadáte čarovné zákutie, ktoré ponúka pokojný odpočinok bez davov turistov, Čirč dozaista tieto požiadavky splní ideálne.

Tekst: Sławomir Wyka

Aktualizacja tekstu: Małgorzata Kotarba

Korekta: Janina Polakiewicz

Tłumaczenie: Tomasz Wicik

Korekta języka słowackiego: Wania Manczewska-Wicik

Mapy: Agencja Wydawnicza WiT s.c.

Projekt graficzny: Szymon Seweryn

Opracowanie i skład: Agencja Wydawnicza WiT s.c.

Druk: Solut Sp. z o.o., Nowy Sącz

Zdjęcia: Tadeusz Ogórek, Konrad Rogoziński, Dariusz Łomnicki, Szymon Seweryn, Marek Poznański, Maciej Zwierz - archiwum MGOK Muszyna, archiwum UMIGU Muszyna, Paweł Chrzanowski, © Hotel Klimek, © DW Kolejarz, © OWS Andrzejówka, © kajakipoprad.pl, © splyw.pl, © Przystań Malnik; Lukáš Kolcun, archiwum gminy Čiče; Krugloff, Citalliance, Lsantilli, Arne9001, Georgerudy, 36clicks | Dreamstime.com; taras_chaban, drobotdean, freepik

Copyright: © Miasto i Gmina Uzdrawiskowa Muszyna

Wszelkie prawa zastrzeżone

Muszyna 2020

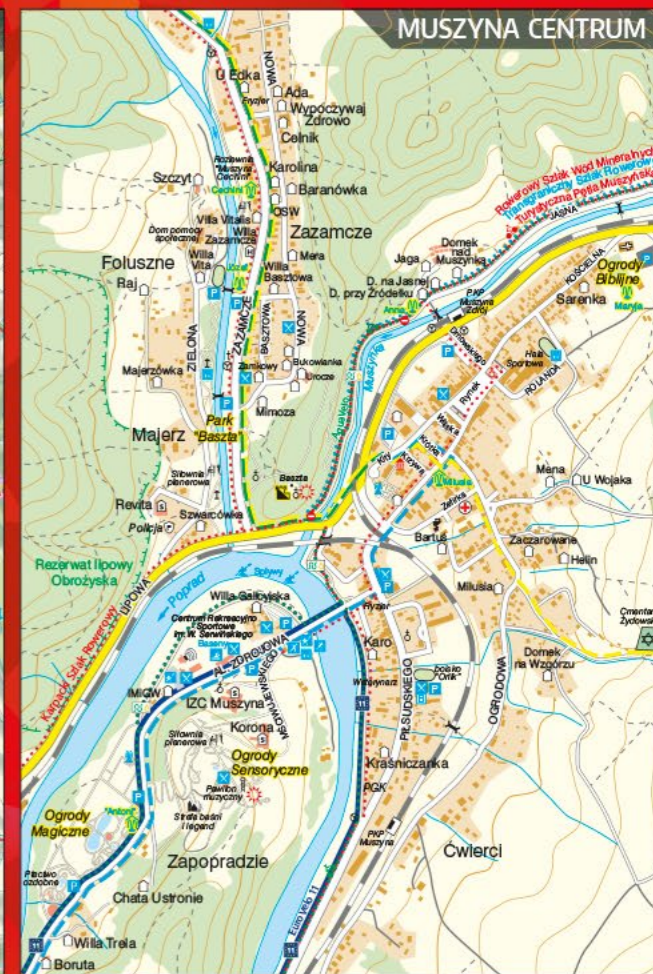
www.muszyna.pl

Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Związku Euroregion „Tatry”.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie a Zväzku Euroregion „Tatry”.

Egzemplarz bezpłatny / Nepredajné

LEGENDA • VYSVETLIVKY

- drogi główne; drogi drugorzędne; drogi inne; drogi gruntowe
hlavné cesty; vedľajšie cesty; iné cesty; poľné cesty
- numery dróg krajowych
čísla štátnych ciest
- kolej; stacje kolejowe; tunel
Železnica; Železničné stanice; tunel
- kolej linowa; wyciąg krzeselkowy; wyciąg narciarski
lanovka; sedačková lanovka; lyžiarsky vleč
- rzeki; mosty drogowe; mosty; potoki
rieki; cestné mosty; mosty; potoky
- lasy; zabudowa
lesy; zástavba
- granica państwa
štátna hranica
- granica gminy
hranica obce
- granica parku narodowego albo krajobazowego
hranica národného parku alebo chránenej krajiny
- znakowane szlaki turystyczne
označené turistické chodníky
- znakowane szlaki lokalne
označené miestne turistické chodníky
- szlaki narciarskie; szlaki rowerowe
ścieżki dydaktyczne
- lyžiarske trate; cyklistické chodníky;
náučné chodníky
- szczyty; przełęcze
vrcholy; sedlá
- źródła mineralne; pijalnie wód mineralnych
mineralné pramene; kúpeľné kolonády
- muzea; inne zabytki architektury; ruiny zamków
muzea; iné architektonické pamiatky; zrúcaniny hradov
- kościoły; kapliczki
kostoly; kaplnky
- boiska piłkarskie
futbalové ihriská
- punkty widokowe; wiaty dla turystów
vyhladkové body; prístrešky pre turistov
- przystanki autobusowe; parkingi; restauracje
autobusové zastávky; parkoviská; reštaurácie
- przychodnie lekarskie
ambulancie

Interreg
Polska-Słowacja

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz Związku Euroregion „Tatry”.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie a Zväzku Euroregion „Tatry”.

Egzemplarz bezpłatny / Nepredajné